

Rapport en reconstructie omtrent den dood van

JOHANNES JOSEPH ERICH, oud 29 jaar, overleden op Vrijdag den

26en MEI 1944 omstreeks 13.00 uur te DRACHTEN gemeente SMALLINGERLAND.

Op Vrijdag den 26en Mei 1944 tusschen 13.00 uur en 13.15, vervoegde zich aan mijn woning een lid van de "Landwacht", met het verzoek of ik onmiddellijk wilde meegaan naar het kantoor van de Inspectie der Rijksbelastingen, alwaar ambtenaren van de S.D. waren, die een man hadden doodgeschoten.

Ik begaf mij onmiddellijk derwaarts en trof in de gang van het kantoor een in burger gekleed ambtenaar van de S.D., die mededeelde, dat er op één der bovenkamers een man was doodgeschoten. Deze ambtenaar, een Duitser, was blijkbaar geheel overstuur over het voorgevallene. Ik vroeg hem wie er was doodgeschoten en wat er was gebeurd. Hij antwoordde daarop, dat het slachtoffer vermoedelijk genaamd was ERICH en dat zijn collega hem had doodgeschoten, omdat Erich zijn collega had aangevallen.

Direct daarop kwam een tweede in burger gekleed persoon bij mij, die mededeelde, dat hij ERICH had doodgeschoten, omdat hij hem met een schaar was aangevallen. Deze tweede persoon, eveneens een Duitsch sprekend persoon, was LEEHMOFF, van de S.D. uit Groningen. Hierop begaven wij ons naar boven alwaar ik in een kamer het lijk zag liggen van een mij onbekend manspersoon. Ik zag, dat het slachtoffer een schotwond had dwars door het hoofd, van de rechter naar de linkerslaap. Op een aldaar staande tafel lag een smalle groote puntige schaar. De Duitser ( LEEHMOFF ) sei daarop, dat de man die daar dood lag, hem met die schaar had aangevallen.

hierop sei hij, dat het lijk wel aan de familie kon worden overgegeven. Nadat ik uit de kleeding van het slachtoffer het persoonsbewijs had gevonden, hebben zij de daarop voorkomende gegevens overgenomen. Voorts vertelde LEEHMOFF, dat het in het belastingkantoor een "swijnenboel" was. Hij had verschillende ondergrondse couranten en pamfletten gevonden, zegels die hij nimmer tevoren had gezien, ( dit waren zegels steun van het N.S.F. ), en voorts had hij vastgesteld, dat het belastingkantoor een centraal punt was voor verzending van levensmiddelenkaarten, brandstoffenkaarten en dergelijke en dat er juist dien morgen achttien levensmiddelenkaarten naar Makkinga zouden worden verzonden. Hierop verlieten de Duitschers het gebouw en vertrokken in een auto.

Na het vertrek van de S.D. ambtenaren trachtte ik mij voor te stellen, wat er eigenlijk in het kantoorgebouw gebeurd kon zijn en mede gezien de korte mededeeling van LEEHMOFF, dat hij ERICH had doodgeschoten, omdat die hem had aangevallen, kon ik de gedachte niet van mij afzetten, dat de toedracht van de zaak anders moest zijn, dan LEEHMOFF had gezegd. Tensinde dit te kunnen vaststellen, heb ik op een onopvallende wijze een nauwkeurig onderzoek ingesteld. De volgende situatie werd door mij vastgesteld.

In de benedengang van het kantoorgebouw stonden onder strenge bewaking van de "Landwacht" zes personen en wel de ambtenaren, Kraak, Elauw, Bolig, Meijer, Tichelaar en Zwart.

In de kamer aan het einde van de benedengang stond het overige personeel, eveneens onder strenge bewaking van de "Landwacht". In het bovengedeelte van het gebouw bevond zich niemand.

In de Inspecteurskamer, beneden links in de gang bevond zich de Commandant van de "Landwacht". Deze was nogal spraakzaam en vertelde, dat de vier hierboven eerstgenoemde personen "schuldige" waren en de anderen twee onder de "arbeidsinzet" vielen. De doodgeschoten ERICH was volgens hem de "hoofddader". Voorts vertelde hij ook, wat de S.D. alsoo in het gebouw gevonden had. Bovendien vertelde hij, dat het een groote fout was geweest van de S.D. om ERICH dood te schieten, daar hij door hen als de hoofddader was aangemerkt.

Voorts zag ik, dat de lokaliteiten in het gebouw, soewel boven als beneden grondig onderzocht waren aangezien alles overhoop was gehaald. Voorts vernam ik, dat de S.D. dien morgen, Vrijdag 26 Mei 1944 reeds omstreeks half 10 uur, in het gebouw was gekomen. ERICH was toen ook reeds aanwezig.

Het doel van hun bezoek was blijkbaar geweest om den ambtenaar Meijer. Er was dien morgen een dame aan het kantoor gekomen, die gevraagd had of Meijer aanwezig was. Toen zij daarop een bevestigend antwoord had gekregen, had zij gezegd, dat de S.D. zou komen om Meijer te halen. Dit was dus een waarschuwing voor Meijer. Onmiddellijk echter na het vertrek van de dame, kwam de S.D. binnen. Later bleek, dat die dame bij de ambtenaren van de S.D. behoorde, want zij was met die personen in dezelfde auto dien morgen in de plaats alhier aangekomen.

Verder bleek mij, dat ERICH dien voormiddag tweemaal door de S.D. mee naar boven was genomen en dat kort na de tweede maal, dat zij boven waren het dodelijk schot is gevallen. Het personeel weet niet wat er boven is gebeurd; zij konden enkel maar vermoeden, dat daar iemand was neergeschoten. Terwijl ik mij tijdens mijn onderzoek in het gebouw bevond, werden de arrestanten door de "Landwacht" weggevoerd en zoo ik vernam, rechtstreeks overgebracht naar Groningen.

Na mijn onderzoek beneden begaf ik mij weer naar boven.

De situatie was daar als volgt.

Wanneer men in het gebouw de trap opgaat naar de eerste verdieping, bevindt zich onmiddellijk rechts van de trap op de eerste verdieping een kamertje. De vloer van dit kamertje ligt lager dan de vloer van de gang. Midden in het kamertje stond een tafel. Op de tafel lag een ledige actetasch van ERICH. Eveneens lag op die tafel de bewuste schaar. Het lijk van ERICH lag in de lengte over de vloer, met het hoofd naar de gang en op de rechterzijde. Het slachtoffer had niets in zijn handen. Het doodelijk schot was van rechts naar links dwars door het hoofd gegaan vlak boven de slaapbeenderen. Gezien de ligging van het lijk moet ERICH dus ongeveer in het midden van de kamer hebben gestaan, tusschen de gang en het raam aan de andere zijde van de kamer. LEEMHOFF is kleiner van postuur dan ERICH. In het raam bevond zich een kogelgat op gelijke hoogte als de lengte van ERICH. Hieruit kon dus de conclusie worden getrokken, dat LEEMHOFF vanuit de gang in horizontale richting op ERICH heeft geschoten. ERICH heeft op het moment van het schieten niet van aangezicht tot aangezicht tegenover LEEMHOFF gestaan, aangezien de schotwond wa rechts naar links dwars door het hoofd van ERICH liep. Hieruit volgt dus dat ERICH, LEEMHOFF niet heeft aangevallen of zich tegen LEEMHOFF heeft verzet met de bedoelde schaar. Was ERICH van plan geweest om LEEMHOFF met die schaar aan te vallen, dan had hij die schaar zeer zeker vast in zijn handen gehad en was hij op LEEMHOFF toegesprongen. Had LEEMHOFF dan uit zelfverdediging geschoten, dan had hij ERICH niet zoo kunnen treffen, als nu het geval is geweest.

Aangenomen kan worden, dat de tweede S.D.ambtenaar tegenover ERICH aan de andere zijde van de tafel heeft gestaan. Mij is n.l.bekend geworden, dat er gezocht werd naar een sleutel die behoorde bij een op die kamer zich bevindende kast. Die sleutel was blijkbaar zoek. Toen heeft men geprobeerd om met de meer genoemde schaar de kast te openen, waarbij een punt van de schaar is gebroken.

Aangenomen kan worden dat ERICH, toen hij voor de tweede maal mee naar boven was genomen, weer aan een verhoor is onderworpen, waarbij LEEMHOFF op de gang is blijven staan en de andere S.D. ambtenaar in de kamer heeft gestaan, tegenover ERICH aan de andere zijde van de tafel. Dat het verhoor geen bevredigend resultaat opleverde, en dat LEEMHOFF zich daarbij te buiten is gegaan en zich zoo kwaad heeft gemaakt, dat hij à bout portant ERICH heeft neergeschoten. Dit op zichzelf is een verregaande overschrijding van zijn bevoegdheden, aangezien hij zelf (LEEMHOFF) had gezegd, dat ERICH de hoofddader was, alzoo voor de S.D.van het grootste belang ERICH levend over te brengen en gevangen te zetten. Van enig verzet van ERICH tegenover de S.D. is m.i. geen sprake geweest en kan van een persoon als ERICH, gezien zijn karaktereigenschappen, ook niet verwacht worden.

Voorts kan ik nog vermelden, dat de bovenvermelde dame, waarvan de identiteit niet is vastgesteld geworden, zich geruimen tijd dien morgen heeft opgehouden in de wachtkamer van het tramstation alhier. Op zeker oogenblik verscheen daar op het perron een persoon genaamd   
wonande   
te DRACHTEN, die door de ramen van de wachtkamer keek. Toen hij de bewuste dame zag, heeft hij haar een teeken gegeven waarop zij naar buiten is gekomen. Op een afgezonderd plekje bij het stationsgebouw hebben beiden een langdurig gesprek gevoerd. Voorts dat als de hiervoren omschreven "manslag", een zaak was geweest die door de Nederlandsche Politie onderzocht en afgewerkt had kunnen worden, ik tot de onmiddellijke arrestatie van LEEMHOFF zou zijn overgegaan, daar hij op zijn minst genomen, zich heeft schuldig gemaakt aan "dood door schuld".

Steller dezes is ten allen tijde bereid, deze zijne bevindingen, onder eede te bevestigen.

